

ליקוט בענין שאין לסמוך על מה שהחשמל מיוצר עבור חולים

מִרְן הַחֲזוֹ"א זצ"ל

לב   גנזי   שערי   ציון

שאלתי את החזו"א, הרי יש טוענים שבין כך מוכרחים לקיים את מפעל החשמל בשבת בשביל בתי חולים, שיש בזה משום פקוח נפש. השיב החזו"א: אין היתר זה מספיק לסידור תמידי וקבוע ע"י יהודים. ציונים: עיין שונה הלכות סימן שי"ח דין ב'.

הג"ר יהודא שפירא זצ"ל

דעת יהודה • תשובות על סדר השולחן ערוך   קג

תקא. יש סברא שאפשר בזמנינו להשתמש בחשמל הציבורי בשבת מטעם שיש הרבה חולים שמחוברים למכשירי החייאה בבתים ולהם זה פיקוח נפש ואי"צ להיתר של בתי חולים המפוקפק מפני שיש לכל בית חולים גנרטור, אמנם בני תורה לא סומכין ע"ז מה הטעם. תשובה: הטעם פשוט שיש ריבוי במלאכות, כי לצורך החולים היה די בפחות כח, והרבי גורר אחריו עוד מלאכות.

הגרי"ש אלישיב זצ"ל

חלק ד'

הלכות שבת בשבת

עדר

יז. שימוש בחשמל - חשמל המיוצר בשבת בחברת חשמל ע"י יהודים באיסור, אסור להשתמש בו בשבת

37. דברי החזו"א בסי' ל"ז סק"ד בענין חברת חשמל של יהודים ידועים וא"צ לפנים. לא נצרכה אלא משום שי"א דהואיל ומצוי חולים רבים בבתים הזקוקים לחשמל כחולי כליות ואסטמה וחמצן וכדו', ואין יכולים לעשות גנרטור פרטי כמו בית חולים ונצרך לחלל עבורם ואזי מותר לכל ישראל כדין נר לא' נר למאה. ואמנם כבר ביאר החזו"א שם דאף אם הוא באופן המותר מן הדין יש בזה משום חילול השם שמראה שאינו חס לכבוד שמים כיון שהוא שימוש ציבורי והעובד עושה כן במרד רח"ל יעו"ש. אך באמת כבר נתבאר לעיל בחלק ב' פרק ל"ה דין כ"ב שאין להתיר בזה, דלא הותר נר לא' נר למאה וליהנות הבריא מהנר שהודלק לחולה רק באותו הנר ששימשו בו לחולה, אבל אם הבריא משתמש בנר אחר לא הותר, והרי כל נורה ונורה היא באיסור מרבה בשיעורים כדין קץ ענף שיש בו ג' גורגרות ואע"פ שהוא בהדלקה אחת, א"כ בודאי שגזרו גם ע"ז שמא ירבה בשבילו. דהרי באמת ריבה בשבילו, דלחולים א"צ ריבוי אור וטורבינות גדולות כל כך, ובכל ריבוי ההדלקות עוברים בזה על איסור תורה לרשב"א של ריבוי בשיעורים, ולא מצינו היתר להשתמש רק באותו הנר ממש של החולה, וראה שם הע' 32 שהסכים לסברא זו מרן הגרי"ש אלישיב שליט"א ועפ"ז נפל בבירא ההיתר לשימוש בחשמל משום חולים. ועי' אגרו"מ ח"ד סי' קכ"ז.

שו"ת אגרות משה

משה

אורח חיים

אגרות

סימן קכ"ז

(השמיטה)

שימוש בחשמל בשבת

א.

ועתה בדבר שאלותיך בדבר השתמשות בחשמל בשבת איני רואה חלוק ממש בין השתמשות להאיר בנרות החשמל ובין המקרר, דאם איכא היתר מחמת שצריכים לעשות עבודת החשמל בשביל הבתי חולים לא היה בזה גם איסור דחלול השם, אבל לא מובן היתר זה דהא אפשר לעשות מכונה קטנה לכל בית חולים, וגם הא אפשר להשיג על יום השבת נכרים שיעשו כל העבודות במכונת החשמל הגדולה, וכיון שאינו בעיני הרפואה ועניני הצלה גופייהו, לא שייך זה להזריזות לעשות ע"י ישראל גדולים שלכן הרי אסור לעשות ע"י ישראל וליכא ההיתר כלל, ואם יש לחוש שהנכרים יקלקלו בכוונה יעמידו שומרים מישראל עלייהו.

הגרא"ז מלצר זצ"ל

מאורות נתן

וכבר זכיתי להציע הדברים הנדונים בספרי זה לפני מו"ר מרן הגרא"ז מלצר זצוק"ל כמה חדשים לפני הסתלקותו ואחרי שעמד על הצד הטכני שבדבר הסכימה דעתו הגדולה שאין בזה צד היתר מטעם פק"נ [ע"י בפי"ג] ומאז חדל להשתמש בביתו בחשמל בשבתות ויו"ט, וגם אמר ליתן הסכמתו בכתב לספרי זה אלא שלא הספיקה השעה ועלתה נשמתו הטהורה השמימה זי"ע.

שו"ת אבן ישראל

ישראל

הלכות שבת

אבן

ואף אי נימא דחצרית החשמל מותר להם להוסיף דלק ולהצטרכו בשבת, אף אי נימא דלצמי חולים יש להם היום מיוחדים, מכיון שיש הרבה חולים מסוכנים צנחים פרטיים שנריכים לחשמל לעשות דחלוצה לכליות, וכן חולים מסוכנים אחרים וממילא מוכרחים לספק חשמל לכולם, כי אינם יודעים מי שנריך ומי שלא נריך. מ"מ כל איש שהוא יודע שא"צ צדימו חשמל לחולה מסוכן, וגם נרות להאיר ודאי א"צ אסור לו להדליק את נרות החשמל בשבת, כי הוא מכשיל את חצרית החשמל בלפני עור

הגר"נ קרליץ שליט"א

שני

קונטרס החשמל

חומ

ואין מקום להסתמך על הצורך לייצר חשמל עבור חולים שיש בהם סכנה בבתים ובבתי חולים, שהרי מוסיפים עוד חומרי בעירה עבור הבריאים, והמפעיל מכשירי חשמל מערב שבת לשבת מחייבם להוסיף במלאכות בעבורו.

שמעון קרליץ

בביתו של גר"נ קרליץ שליט"א
למנוח ב"ר
למנוח ב"ר

הגר"ר חיים קניבסקי שליט"א

שאלה: בעיר שיש בית החולים, והלא יצור החשמל מותר בעבור החולים, ובפרט אלו שיש בהם סכנה, וממילא א"א לחלק, ונהנים אגב הבריאים. תשובה: הם רשעים ואין מכוונים כלל עבור החולים.

הגר"ר מסעוד בן שמעון שליט"א

-א- במעמד שליחותי בדבר למול בחש"א בלגיה ו"ט, הברורים לענין
ניגודים. ובפרט בקצ"ל ליל א"כ בית חולים גנרל ברטי
למנוח ב"ר הפסקת חש"א וכן א"א חש"א בל